

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

ĐẶNG ĐÌNH PHONG

**GIẢI PHÁP ĐẨY MẠNH XÂY DỰNG
NÔNG THÔN MỚI TẠI HUYỆN CHỢ ĐỒN,
TỈNH BẮC KẠN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2015

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

ĐẶNG ĐÌNH PHONG

**GIẢI PHÁP ĐẨY MẠNH XÂY DỰNG
NÔNG THÔN MỚI TẠI HUYỆN CHỢ ĐỒN,
TỈNH BẮC KẠN**

Chuyên ngành: Kinh tế Nông nghiệp
Mã số: 60.62.01.15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. NGUYỄN TRỌNG XUÂN

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là có nguồn gốc rõ ràng, trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào khác.

Tôi xin cam đoan mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đều đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2015

Tác giả

Đặng Đình Phong

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành Luận văn này, tôi đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ tận tình của các tập thể và cá nhân. Nhân dịp này tôi xin bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc đến:

Tôi xin trân trọng cảm ơn PGS.TS. Nguyễn Trọng Xuân đã tận tình giúp đỡ, hướng dẫn tôi trong suốt thời gian thực hiện đề tài, cũng như trong quá trình hoàn chỉnh luận văn tốt nghiệp.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng Quản lý Đào tạo sau đại học trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh Thái Nguyên, UBND huyện Chợ Đồn tỉnh Bắc Kạn, Phòng Nông nghiệp và PTNT huyện, Phòng Tài nguyên và Môi trường, Chi Cục Thống kê,... Trân trọng cảm ơn các cán bộ, nhân dân địa phương nơi tôi tiến hành điều tra, khảo sát, nghiên cứu đã tận tình giúp đỡ để tôi hoàn thành luận văn. Trân thành cảm ơn bạn bè, đồng nghiệp đã khích lệ tôi thực hiện đề tài.

Tôi xin cảm ơn tập thể lớp Cao học Kinh tế Nông nghiệp K10B đã cùng chia sẻ với tôi trong suốt quá trình học tập. Bạn bè và đồng nghiệp đã giúp đỡ, động viên tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu để hoàn thành Luận văn này.

Tác giả luận văn

Đặng Đình Phong

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG, HÌNH.....	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Đóng góp mới của luận văn	3
5. Bố cục luận văn.....	3
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI	5
THÔN MỚI	5
1.1. Cơ sở lý luận về nông thôn và xây dựng nông thôn mới	5
1.1.1. Lý luận về nông thôn.....	5
1.1.2. Lý luận về xây dựng nông thôn mới	7
1.1.3. Nguyên tắc và các bước xây dựng nông thôn mới.....	13
1.1.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến xây dựng nông thôn mới	14
1.2. Cơ sở thực tiễn về xây dựng nông thôn mới.....	16
1.2.1. Xây dựng nông thôn mới ở Hàn Quốc	16
1.2.2. Xây dựng nông thôn mới ở Nhật Bản	18
1.2.3. Xây dựng nông thôn mới ở Việt Nam.....	24
1.2.4. Bài học kinh nghiệm trong việc xây dựng nông thôn mới tại huyện Chợ Đồn, tỉnh Bắc Kạn	28
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	31
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	31
2.2. Các phương pháp nghiên cứu.....	31
2.2.1. Phương pháp tiếp cận.....	31

2.2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	32
2.3. Những chỉ tiêu nghiên cứu về xây dựng nông thôn mới.....	37
2.3.1. Nhóm chỉ tiêu phản ánh về quy hoạch và thực hiện quy hoạch.....	37
2.3.2. Nhóm chỉ tiêu phản ánh về hạ tầng cơ sở kinh tế - xã hội	38
2.3.3. Nhóm chỉ tiêu phản ánh về kinh tế và tổ chức sản xuất.....	40
2.3.4. Nhóm chỉ tiêu phản ánh về văn hóa - xã hội - môi trường	40
2.3.5. Nhóm chỉ tiêu phản ánh về hệ thống chính trị	42
Chương 3. THỰC TRẠNG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TẠI	
HUYỆN CHỢ ĐỒN - TỈNH BẮC KẠN	43
3.1. Đặc điểm của huyện Chợ Đồn - tỉnh Bắc Kạn.....	43
3.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	43
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	47
3.2. Thực trạng xây dựng nông thôn mới tại huyện Chợ Đồn, tỉnh Bắc Kạn	53
3.2.1. Thực trạng xây dựng nông thôn mới theo tiêu chí quy hoạch và phát triển quy hoạch	53
3.2.2. Thực trạng xây dựng nông thôn mới theo tiêu chí hạ tầng - kinh tế xã hội.....	55
3.2.3. Thực trạng xây dựng nông thôn mới theo tiêu chí kinh tế và tổ chức sản xuất	63
3.2.4. Thực trạng xây dựng nông thôn mới theo tiêu chí văn hóa - xã hội	65
3.2.5. Thực trạng xây dựng nông thôn mới theo tiêu chí hệ thống chính trị - an ninh xã hội	69
3.2.6. Kết luận về xây dựng nông thôn mới tại huyện Chợ Đồn, tỉnh Bắc Kạn	71
3.3. Những kết quả đạt được, những tồn tại hạn chế và nguyên nhân.....	74
3.3.1. Những kết quả đạt được	74
3.3.2. Tồn tại, hạn chế và nguyên nhân của tồn tại hạn chế.....	75
3.3.3. Nguyên nhân của tồn tại, hạn chế trong xây dựng NTM huyện Chợ Đồn	77
3.4. Các yếu tố ảnh hưởng trong thực hiện xây dựng NTM ở huyện Chợ Đồn.....	78
3.4.1. Quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội.....	78
3.4.2. Chính sách đầu tư của nhà nước và huy động vốn xã hội để xây dựng NTM	79
3.4.3. Năng lực tổ chức và quản lý của cán bộ lãnh đạo cơ sở trong xây dựng NTM	80
3.4.4. Vai trò của người dân trong xây dựng NTM	81

Chương 4. MỘT SỐ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM ĐẨY MẠNH XÂY	
DỰNG NÔNG THÔN MỚI TẠI HUYỆN CHỢ ĐỒN - BẮC KẠN	83
4.1. Quan điểm, phương hướng và mục tiêu xây dựng nông thôn mới tại huyện	
Chợ Đồn, tỉnh Bắc Kạn	83
4.1.1. Phương hướng xây dựng nông thôn mới tại huyện Chợ Đồn, tỉnh Bắc Kạn.....	83
4.1.2. Quan điểm xây dựng nông thôn mới tại huyện Chợ Đồn, tỉnh Bắc Kạn.....	83
4.1.3. Mục tiêu	85
4.2. Một số giải pháp chủ yếu nhằm đẩy mạnh xây dựng nông thôn mới tại	
huyện Chợ Đồn, tỉnh Bắc Kạn	87
4.2.1. Về công tác chỉ đạo, điều hành, quản lý	87
4.2.2. Về cơ chế chính sách.....	87
4.2.3. Một số giải pháp cụ thể	87
4.3. Kiến nghị	92
4.3.1. Với cấp Trung ương	92
4.3.2. Với các cấp huyện, tỉnh.....	92
4.3.3. Với các hộ gia đình trong nông thôn.....	94
KẾT LUẬN	95
TÀI LIỆU THAM KHẢO	97
PHỤ LỤC	99

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Ký hiệu	Ý nghĩa
BCH	Ban chấp hành
BNN&PTNT	Bộ Nông nghiệp & Phát triển nông thôn
BQ	Bình quân
CN	Công nghiệp
CN - TTCN	Công nghiệp - tiêu thủ công nghiệp
CNH-HĐH	Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa
ĐVT	Đơn vị tính
GDP	Tổng sản phẩm trong nước
HTX	Hợp tác xã
KHKT	Khoa học kỹ thuật
LĐNN	Lao động nông nghiệp
LĐXH	Lao động xã hội
NN	Nông nghiệp
NQ/TW	Nghị Quyết/ Trung ương
NTM	Nông thôn mới
NXB	Nhà xuất bản
PTNT	Phát triển nông thôn
QĐ/TTg	Quyết định/ Thủ tướng
QĐ-BBCVT	Quyết định - Bộ bưu chính viễn thông
QĐ-BCĐXDNTM	Quyết định - Ban chỉ đạo xây dựng nông thôn mới
QĐ-BGD&ĐT	Quyết định - Bộ giáo dục và đào tạo
QĐ-BVHTTDL	Quyết định - Bộ văn hóa thông tin du lịch
QĐ-BYT	Quyết định - Bộ y tế
QTKT ĐNT	Quy trình kỹ thuật điện nông thôn
SNN&PTNT-KHTC	Sở nông nghiệp và phát triển nông thôn - kế hoạch tổ chức
TCVN	Tiêu chuẩn Việt Nam
TCXDVN	Tiêu chuẩn xây dựng Việt Nam
THCS	Trung học cơ sở
TT - BNN&PTNT	Thông tư - Bộ Nông nghiệp & Phát triển nông thôn
TT-BXD	Thông tư - Bộ xây dựng
TTCN	Tiểu thủ công nghiệp
TTLT-BNNPTNT-	Thông tư liên tịch - Bộ nông nghiệp phát triển
BKHĐT-BTC	nông thôn - Bộ kế hoạch đầu tư - Bộ tài chính
UBND	Ủy ban nhân dân
XDCB	Xây dựng cơ bản

DANH MỤC CÁC BẢNG, HÌNH

Bảng:

Bảng 3.1.	Tình hình sử dụng đất huyện Chợ Đồn năm 2012-2014.....	46
Bảng 3.2.	Thực trạng tiêu chí quy hoạch và phát triển quy hoạch của huyện Chợ Đồn	54
Bảng 3.3.	Thực trạng tiêu chí hạ tầng kinh tế - xã hội của huyện Chợ Đồn	55
Bảng 3.4.	Thực trạng chỉ tiêu các nhân tố kinh tế và tổ chức sản xuất của huyện Chợ Đồn	63
Bảng 3.5.	Thực trạng tiêu chí văn hóa - xã hội của huyện Chợ Đồn	65
Bảng 3.6.	Thực trạng tiêu chí hệ thống chính trị - an ninh xã hội của huyện Chợ Đồn	69
Bảng 3.7.	Tổng hợp kết quả thực hiện theo chỉ tiêu NTM của huyện Chợ Đồn	72
Bảng 3.8.	Tổng hợp ý kiến chuyên gia về những thuận lợi trong xây dựng NTM.....	75
Bảng 3.9.	Tổng hợp ý kiến chuyên gia về những khó khăn trong xây dựng nông thôn mới	76

Hình:

Hình 3.1.	Bản đồ Địa giới hành chính huyện Chợ Đồn - Tỉnh Bắc Kạn	43
-----------	---	----

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Việt Nam là một nước nông nghiệp, do lịch sử quá trình đấu tranh dựng nước và giữ nước nên phần lớn dân cư nước ta sống quần tụ theo từng dòng họ và theo phạm vi làng, xã. Cùng với văn minh lúa nước, làng (bản, thôn, xóm...) đã trở thành nét văn hóa riêng của người Việt Nam từ muôn đời nay. Đến nay, tuy quá trình đô thị hóa đã diễn ra khá mạnh mẽ nhưng vẫn còn hơn 70% dân số sinh sống và hơn 54% lao động làm việc ở nông thôn.

Trong thời kỳ nào Đảng ta cũng chăm lo đến phát triển kinh tế xã hội ở nông thôn. Sau Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI (1986), đất nước ta bước vào công cuộc đổi mới, nền kinh tế được vận hành theo cơ chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và ngày càng hội nhập sâu hơn với kinh tế thế giới. Phát triển nông nghiệp, nông thôn là một yêu cầu cũng như thách thức trong thời điểm hiện nay. Nhận thức được vấn đề đó, ngày 05/08/2008 Ban chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam đã ban hành Nghị quyết số 26 - NQ/TW về nông nghiệp, nông dân nông thôn. Mục tiêu của Nghị quyết, đến năm 2020: “... *Giải quyết cơ bản việc làm, nâng cao thu nhập của dân cư nông thôn gấp trên 2,5 lần so với hiện nay. Lao động nông nghiệp còn khoảng 30% lao động xã hội, tỉ lệ lao động nông thôn thông qua đào tạo đạt trên 50%; số xã đạt tiêu chuẩn nông thôn mới khoảng 50%; phát triển đồng bộ kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội nông thôn...*”.

Để triển khai Nghị quyết số 26-NQ/TW, với chủ trương đưa nông thôn tiến kịp với thành thị, xây dựng mục tiêu hiện đại hóa nông thôn Việt Nam vào cuối năm 2020, ngày 16/4/2009 Thủ tướng Chính phủ đã ra Quyết định số 491/QĐ-TTg và Quyết định số 342/QĐ-TTg ngày 20/2/2014 về việc ban hành và sửa đổi bộ tiêu chí quốc gia về xây dựng nông thôn mới. Trên cơ sở bộ tiêu chí nông thôn mới này, các địa phương căn cứ để xây dựng, phát triển nông thôn. Ngày 02/2/2010, Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 193/QĐ-TTg về phê duyệt chương trình rà soát quy hoạch xây dựng nông thôn mới. Ngày 04/6/2010 Chính phủ ra Quyết định số 800/QĐ-TTg về phê duyệt chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010-2020, với mục tiêu: đến năm 2015 20% số xã đạt chuẩn Nông thôn mới, đến 2020: 50% số xã đạt chuẩn nông thôn mới. Bộ Nông nghiệp và phát triển nông thôn ban hành Thông tư số 41/2013/BNN&PTNT ngày 21/10/2013 về hướng dẫn

Số hoá bởi Trung tâm Học liệu – ĐHTN <http://www.lrc.tnu.edu.vn>